

Директор Світового банку в Україні: «Ваша пенсійна реформа є однією з найбільш збалансованих»

З парламентських слухань на тему: «Стан проведення пенсійної реформи та шляхи її вдосконалення»

Голова Верховної Ради Володимир ЛИТВИН запропонував, аби в процесі діалогу було менше політики, маніфестацій і взаємних звинувачень. «Я не буду далі розповідати про своє бачення пенсійної реформи, бо вважаю – на слуханнях парламент має саме слухати, що говорять практики, експерти, незаангажовані спеціалісти. А в результаті законодавчий орган вибиратиме оптимальні варіанти й підходи для розв'язання того чи іншого питання, в даному разі пенсійної реформи», – підкреслив Володимир Литвин.

Віце-прем'єр, міністр соціальної політики Сергій ТІГІПКО розповів, що з 1998 року спробу провести пенсійну реформу робили декілька урядів, але, на жаль, обмежилися запровадженням із 2000 року персоналізації пенсійних рахунків й у 2004 році – третього рівня пенсійної системи (добровільне недержавне пенсійне забезпечення).

За його словами, в 2009 році дефіцит Пенсійного фонду становив 31,1 мільярда гривень, у 2010 – вже 34,4 мільярда. Якщо ж усі запропоновані пенсійною реформою кроки буде схвалено, зазначив Сергій Тігіпко, то в 2011-му дефіцит фонду становитиме менш як 18 мільярдів гривень (доходи Пенсійного фонду – 183,7 мільярда, витрати – 201,4 мільярда).

Говорячи про «загрозливі» демографічні тенденції, він наголосив: якщо в 2006 році ми мали 15 мільйонів 800 стабільних платників внесків до Пенсійного фонду, то на кінець 2010-го їх було вже 14 мільйонів 400 тисяч. При цьому за останні 5 років, кількість пенсіонерів в Україні практично не змінилася й становить 13 мільйонів 700 тисяч.

«Не ми перші й не ми останні стикаємося з такими проблемами. Вся Європа мала чи має приблизно ті ж тенденції, і мені здається, що потрібно відверто й спокійно подивитися в очі цій проблемі та швидко братися за її вирішення», – наголосив Сергій Тігіпко.

На його думку, головне – змінити співвідношення платників внесків до Пенсійного фонду й пенсіонерів. Віце-прем'єр, міністр соціальної політики пропонує такі **заходи**:

- легалізувати заробітну плату та послити адміністративну відповідальність за нелегальне робоче місце;

- зменшити навантаження на фонд заробітної плати для роботодавців;

- внести зміни до трудового законодавства, які дадуть змогу створити гнучкішу нормативну базу для тимчасової роботи працівників, контрактного права;

- запровадити другий (накопичувальний) рівень пенсійної си-

стеми, яка також стимулюватиме легалізацію зарплатні;

- соціальна реклама про те, що не сплачена роботодавцем легальна зарплата означає недоотримання коштів для виплат пенсіонерам.

Водночас політик зауважив, що лише легалізацією ситуації не виправити, а тому необхідно стимулювати людей працювати довше, хоч це й важко сприйматиметься в суспільстві. Серед можливих рішень проблеми він назвав збільшення мінімального й повного трудового стажу та поступове підняття певним категоріям громадян пенсійного віку. Окремо зазначив: проблема комплексна, а тому потребує одночасних економічних та соціальних реформ, які стимулювали б внутрішні й зовнішні інвестиції. З приходом інвесторів збільшиться кількість робочих місць, швидко зростатиме заробітна плата, вважає Сергій Тігіпко.

Також він звернув увагу на обмеження максимальних пенсій для спеціальних пенсіонерів, що дасть можливість справедливіше розподіляти гроші Пенсійного фонду. «Ми розуміємо, що повинен бути один принцип нарахування пенсій для всіх. Підійти до цього питання ми зможемо найближчим часом, провівши адміністративну реформу й реформу заробітної плати», – повідомив віце-прем'єр, міністр соціальної політики.

Завершуючи доповідь, Сергій Тігіпко зазначив: за наслідками про-

мадського обговорення з робочою групою та Прем'єр-міністром були відпрацьовані нові пропозиції до урядового законопроекту щодо реформування пенсійної системи. Так, максимальний розмір пенсії не має перевищувати 10 мінімальних пенсій (раніше – 12), а також пропонуватиметься обмежувати пенсію не лише новопризначених, а й наявних пенсіонерів.

Збільшення вислуги років з 20 до 25 років для військовослужбовців відбуватиметься поступово – протягом 10 років. Підвищення пенсійного віку на півроку для чоловіків-держслужбовців почнеться з 2014 року й триватиме 4 роки замість одно-моментного збільшення на 2 роки.

Також Сергій Тігіпко вважає, що другий (накопичувальний) рівень пенсійної системи може бути цілковито запроваджено уже з 1 січня 2013 року.

У співдоповіді **Голова Комітету у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів Валерій СУШКЕВИЧ** зазначив: зменшення тіньової складової у заробітній платі працівників може змінити ситуацію в пенсійній системі вже найближчим часом, а не в довгостроковій перспективі.

Ще один важливий пріоритет пенсійного реформування – розв'язання проблеми трудової міграції українців. За різними оцінками, йдеться про 3 або 6,5 мільйона громадян, трудовий потенціал яких Україна віддала іншим державам, вважає парламентарій. Він також додав: якби вони повернулися й сплатили навіть мінімальні страхові внески, Пенсійний фонд міг би додатково отримати більш як 10 мільярдів гривень.

Але на початок 2011 року не виплачено зарплатні на суму понад 1,3 мільярда гривень.

Окрім того, Валерій Сушкевич висловив обурення тим, що заради економії в 50 мільйонів гривень на рік урядовим законопроектом пропонується втрічі (з 5 до 15 років) збільшити стаж, необхідний для призначення пенсії інвалідам.

Щодо запуску накопичувальної системи Голова комітету наголосив: досвід інших країн показує, що без наведення ладу в банківській системі, належного регулювання фондового ринку, появи надійних довгострокових інструментів інвестування запроваджувати другий рівень пенсійної системи неможливо.

У державі має бути реальна боротьба з тіньовою економікою, в тому числі із заробітною платою в конвертах, реальна боротьба з корупцією і реальна підтримка малого та середнього бізнесу, сказала **Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Ніна КАРПАЧОВА**. Омбудсман переконала, що трудові мігранти за кордоном бажать повернутися на Батьківщину, але не можуть дочекатися від України елементарно-

го, зокрема створення нових робочих місць. Також вони просять вітчизняну владу укласти з країнами перебування мігрантів двосторонні угоди, які дадуть можливість зараховувати до трудового стажу роботу не лише в Україні, а й за кордоном.

Проблеми пенсійного забезпечення не є головними, вони похідні від неефективної, нераціональної структури нашого виробництва, де найбільші прибутки приносять застарілі галузі економіки, переконаний **«бютівець» Андрій ПАВЛОВСЬКИЙ**. На його думку, головним завданням уряду має стати запровадження сучасних технологічних виробництв, що дасть змогу створити нові високооплачувані робочі місця й збільшити надходження до Пенсійного фонду.

Видатки на виплату пенсій в Україні (18 відсотків ВВП, із яких 7 відсотків – це дотації з держбюджету) серед найвищих у світі, зауважив **координатор системи ООН в Україні Олів'є АДАМ**. За його словами, критично важливим є більше охоплення громадян пенсійною системою та поліпшення збирання коштів до Пенсійного фонду. Наші дослідження свідчать, що пенсійний вік для жінок необхідно збільшити до 60 років (щороку збільшуючи вік виходу на пенсію на 6 місяців), а також підвищити мінімальний період страхування від 5 до 15 років, – сказав Олів'є Адам. «У Франції, моїй рідній країні, це також було непопулярно, але необхідно», – додав він.

Нині йдеться не про початок пенсійної реформи, а про її продовження, переконаний **заступник Голови Комітету з питань соціальної політики та праці Ярослав СУХИЙ**. «Нас турбують, і це зазначали на останньому засіданні члени комітету, методи кавалерійського наскоку в спробах продовжити реформу».

Пенсійна система України в нинішньому її вигляді є фінансово неідеальною, вважає **директор Світового банку в Україні Мартін РАЙЗЕР**. Він запевнив: пропонується урядом пенсійна реформа належить до «найбільш соціально збалансованих реформ у Європі», й Світовий банк підтримує ці заходи. Також він наголосив, що люди почнуть чесно декларувати заробітну платню та робити соціальні внески лише тоді, коли побачать зв'язок між сплаченими внесками й отриманням пенсії.

Пенсії потрібно призначати за однаковими правилами, зрозумілими для всіх і дуже простими, тому такий рівень диференціації у солідарній системі, як нині, потрібно змінювати, підкреслила **директор Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України Елла ЛІБАНОВА**.

Наближати пенсійний вік до європейських стандартів необхідно

за принципами добровільності й стимулювання більш пізнього виходу на пенсію, – переконаний **народний депутат Микола ШЕРШУН** (фракція Народної партії). «Реформа торкається мільйонів громадян, а нині в людей більше запитань, ніж відповідей. Треба почути думку кожного й тоді приймати виважені рішення», – сказав парламентарій.

На потребі диференційованого підходу до визначення віку виходу на пенсію, наголосив **директор Інституту геронтології Національної академії медичних наук України Владислав БЕЗРУКИЙ**. На його думку, зекономивши на пенсіях, потрібно передбачити додаткові видатки для медичної галузі, адже тільки трохи більш як один відсоток людей поважного віку є практично здоровими.

Підсумовуючи слухання, Голова Верховної Ради Володимир Литвин звернувся до профільного комітету з проханням разом із Кабінетом Міністрів оперативно узгодити внесені пропозиції й працювати над проектом урядового закону.

Підготував Олексій СИЩУК.
Фото Миколи БЛОКОПИТОВА.

Дати 8 березня 1908

8 березня 1908 року за закликом Нью-Йоркської соціал-демократичної жіночої організації відбувся мітинг із гаслами про рівноправність жінок: більш як 15 000 жінок пройшли маршем через усе місто, вимагаючи скорочення робочого дня, рівних умов оплати праці з чоловіками та надання виборчого права.

Первісно 8 березня було днем протесту проти дискримінації жінок: цю традицію було започатковано демонстрацією, яку 8 березня 1857 року провели у Нью-Йорку робітниця текстильної промисловості, обурені нестерпними умовами праці та низькою заробітною платою. Поліція демонстрацію розігнала. Однак пізніше, 25 березня 1911 року, на цій же фабриці сталася пожежа, що забрала життя 140 робітниць: спричинила трагедію цілковита відсутність на фабриці засобів безпеки та пожежогасіння.

Рішенням Соціалістичної партії США від 28 лютого 1909 року і Соціалістичного Інтернаціоналу (1910 рік, Копенгаген) 8 березня було проголошено Міжнародним жіночим днем. У 1914 році Міжнародний жіночий день 8 березня відзначали одночасно кілька країн.

Ю. Ц.